

Gazdovanje vodnim resursima je jedno od najznačajnijih pitanja današnjice

Imamo dobru regulativu koja definiše oblast eksploatacije prirodno mineralnih voda. U 2020. godini potrošnja flaširane vode je dostigla 684.615.000 litara, što je nešto manje u odnosu na 2019. uglavnom zbog posledica pandemije, odnosno ograničenog rada ugostiteljskih objekata koji su veliki potrošači. Potrošnja flaširane vode po stanovniku u našoj zemlji je u porastu i trenutno iznosi 97 litara na godišnjem nivou. Primetan je trend pijenja negazirane vode, čiji deo u ukupnoj realizaciji iznosi 54 odsto.

Srbija se po raznovrsnosti u fizičkim i hemijskim odlikama mineralnih i termomineralnih voda može ubrojiti u najbogatije prostore vodama na evropskom kontinentu. Voda je prepoznata kao najznačajniji strateški resurs 21. veka zato gazdovanje vodnim resursima i upravljanje sistemima za korišćenje i zaštitu voda treba sagledati kao jedno od najznačajnijih pitanja.

Udruženje kao član Evropske Asocijacije Mineralnih Vode „Natural Mineral Waters Europe (NMWE)“ u zastupanju zajedničkih interesa svih njenih članica aktivno učestvuje u programima održivog razvoja (zaštita vodnih resursa, zaštite životne sredine, cirkularna ekonomija, reciklaža ambalažnog otpada, procena rizika migracije nepoželjnih elemenata iz PET ambalaže u proizvod) i postavljanju standarda u oblasti flaširanja mineralnih voda.

Dok donosimo izbore o tome kako će budućnost izgledati, verujemo da je sektor proizvodnje mineralne i izvorske vode kredibilan partner da doprinese zdravu, održivu politiku razvoja, i da je spreman da preuzme deo zajedničke odgovornosti.

Regulativa koja definiše oblast eksploatacije prirodno mineralne vode

Zakon o rudarstvu i geološkim istraživanjima ("Sl. glasnik RS", br. 101/2015, 95/2018 - dr. zakon i 40/2021)

Ovim zakonom uređuju se mere i aktivnosti, način klasifikacije resursa i rezervi podzemnih voda i eksploatacija rezervi podzemnih voda.

Zakon o vodama Sl. glasnik RS", br. 30/2010, 93/2012, 101/2016, 95/2018 i 95/2018 - dr. zakon

Ovim zakonom uređuje se pravni status voda, integralno upravljanje vodama, upravljanje vodnim objektima i vodnim zemljištem, izvori i način finansiranja vodne delatnosti, nadzor nad sprovođenjem ovog zakona, kao i druga pitanja značajna za upravljanje vodama.

Vode iz izvorišta podzemnih voda koje služe za snabdevanje vodom za piće, mogu se koristiti samo ako je to u skladu sa vodnim bilansom i ako su prethodno obavljani hidrogeološki istražni radovi u skladu sa uslovima i načinom izvođenja geoloških istraživanja propisanim zakonom kojim se uređuju geološka istraživanja.

Istražnim radovima smatraju se radovi koji obuhvataju utvrđivanje rezervi, izdašnosti i kvaliteta vode na određenom izvorištu.

Ovim zakonom je uređeno izdavanje vodnih akata odnosno vodne dozvole. Vodnom dozvolom se utvrđuju način, uslovi i obim korišćenja voda, način, uslovi i obim ispuštanja otpadnih voda, skladištenja i ispuštanja hazardnih i drugih supstanci koje mogu zagaditi vodu, kao i uslovi za druge radove kojima se utiče na vodni režim. Vodna dozvola za korišćenje podzemnih voda ne može se izdati bez rešenja ministarstva nadležnog za poslove geoloških istraživanja o utvrđenim i razvrstanim rezervama podzemnih voda.

Vodnu dozvolu izdaje organ, odnosno javno vodoprivredno preduzeće, nadležno za izdavanje vodnih uslova.

Pre izdavanja vodne dozvole za objekte i radove za koje vodnu dozvolu izdaje Ministarstvo i nadležni organ autonomne pokrajine, podnosilac zahteva je dužan da pribavi izveštaj javnog vodoprivrednog preduzeća o ispunjenosti uslova iz vodnih uslova, vodne saglasnosti ili vodne dozvole.

Vodna dozvola izdaje se na određeno vreme, a najduže za period od 15 godina. Nakon odobrenog eksploatacionog polja sa tačno definisanim koordinatama i overenim rezervama i kvaliteta vodnog resursa i izdate Vodne dozvole, privredni subjekti mogu pristupiti eksploataciji vode.

Zakon o bezbednosti hrane ("Sl. glasnik RS", br. 41/2009 i 17/2019)

Ovim zakonom uređuju se opšti uslovi za bezbednost hrane / proizvoda flaširana voda, obaveze i odgovornosti subjekata u poslovanju, sistem brzog obaveštavanja i uzbunjivanja, hitne mere i upravljanje kriznim situacijama, higijena i kvalitet hrane/proizvoda flaširana voda.

Pravilnik o kvalitetu i drugim zahtevima za prirodnu mineralnu vodu prirodu izvorsku i stonu vodu ("Sl. list SCG", br. 53/2005 i "Sl. glasnik RS", br. 43/2013 – dr. pravilnik)

Ovim pravilnikom propisuju se kvalitet i drugi zahtevi za prirodnu mineralnu vodu, prirodnu izvorsku vodu i stonu vodu koji moraju biti ispunjeni u proizvodnji i prometu.

Proizvođač je dužan da pre početka proizvodnje pribavi izveštaje o izvršenom ispitivanju zahteva kvaliteta (zdravstvena ispravnost, senzorne, fizičke, hemijske i mikrobiološke karakteristike, gasni i radiološki sastav).

Prirodna mineralna voda, prirodna izvorska voda i stona voda mogu se stavljati u promet samo u originalnom pakovanju, kojim se sprečava mogućnost kontaminacije i obezbeđuje očuvanje

kvaliteta do momenta otvaranja u roku upotrebe i moraju imati deklaraciju koja je u skladu sa Pravilnikom o deklarisanju i označavanju upakovanih namirnica.

Fokus i prioriteta proizvođače prirodnih mineralnih i izvorskih voda je proizvodnja i plasman bezbednog i kvalitetnog proizvoda svim potrošačima.

Najveći proizvođači "drže" 85 odsto tržišta

Na domaćem tržištu mineralnih voda zastupljeni su globalni i regionalni proizvođači, i domaći veliki i mali proizvođači.

Količina pakovane vode koja se puni na izvorštima Republike Srbije u tridesetak manjih i većih punionica i plasira na tržište je u 2020. god. dostigla 684.615.000 litara gazirane i negazirane vode, što je manji plasman u odnosu na 2019. godinu. Razlog manjeg plasmata su opšta epidemiološka situacija tokom 2020. godine i mere zaštite radi suzbijanja pandemije.

Kada je reč o tržišnim udelima, najveći proizvođači "drže" blizu 85 odsto tržišta. Prema podacima "Knjaz Miloš" je najprodavanija voda sa udelom od 29, druga je "Rosa" sa 18, "BB Minaqua" je treća sa 12, "Prolom" sa 10 odsto, a slede "Voda Vrnjci" sa 8,0, "Mg Mivela" sa 5,0, Heba sa 4,0 odsto. Ostatak tržišta deli još dvadesetak proizvođača, među kojima se u prvih nekoliko prema prometu ubrajaju brendovi

"Jazak", "Voda Voda", "La fantana", "Bivoda", "Vrnjačko Vrelo", "Karađorđe".

Naši pokazatelji govore da potrošnja flaširane vode po stanovniku raste, računajući u odnosu na broj stanovnika u Srbiji, potrošnja flaširane vode po stanovniku je 97 litara na godišnjem nivou. Takođe je primećen trend ispijanja negazirane vode tako da je u ukupnoj realizaciji učešće negazirane vode povećano na 54 odsto.

Što se tiče izbora ambalaže najprodavanija pakovanja su PET ambalaža u volumenu 1,5-2,0l sa 72 odsto učešća, zatim volumen 0,3-1,0l učešće 11 odsto, balon 5.0 - 6.0l sa 8,6 odsto. Staklena ambalaža je u ukupnom plasmanu zastupljena sa 4,3 odsto.

Realizacija vode punjene u staklenoj ambalaži je za 40 odsto manja u 2020. godini u odnosu na 2019. godinu, razlog pada realizacije su zatvoreni ugostiteljski objekti zbog mera suzbijanja pandemije, budući da su oni najveći potrošači vode u staklenoj ambalaži.

Realizacija prodaje flaširanih voda za period januar-jun 2021. godine je sa indeksom rasta u odnosu na 2019 i 2020. godinu. Zadržan je trend prodaje negazirane vode, a o ostali parametri su u saglasnosti sa pokazateljima u prethodnim godinama.

Nevenka Stojmenović,
menadžer Udruženja industrije mineralnih voda